

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 Vakinhoudelijke argumenten moeten afkomstig zijn uit gezaghebbende, wetenschappelijke publicaties.
- 2 Als bij een vraag één van de 'kenmerkende aspecten' wordt gevraagd, moet in het antwoord de tekst daarvan zijn opgeschreven of dat deel ervan dat relevant is voor de beantwoording van de vraag (er zijn kenmerkende aspecten die uit meerdere onderdelen bestaan).

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Door de tijd heen

1 maximumscore 2

De juiste volgorde is:

6, 1, 5, 3, 2, 4

Opmerking

Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder complete en foutloze reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.

Vroegmoderne tijd

2 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

De wijze waarop Daniele Barbaro zich laat afbeelden past bij:

- het veranderende mensbeeld van de renaissance, omdat hij centraal zit in de compositie / omdat hij zich laat afbeelden als een individu dat trots is op zijn werk. 1
- het begin van een nieuwe wetenschappelijke belangstelling, omdat hij zich laat afbeelden met zijn vertaling van het werk van een Romeinse bouwmeester. 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

3 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:

- Tijdens 'het begin van de Europese overzeese expansie' werden ontdekkingen gedaan die werden verwerkt in nieuwe edities van de zeeatlassen / was er een grote vraag naar zeeatlassen met betere/veiliger routes. 1

- Door 'de bijzondere plaats in staatkundig opzicht en de bloei in economisch en cultureel opzicht van de Nederlandse Republiek' hadden kooplieden voldoende geld voor/interesse in fraai gepubliceerde boeken (waardoor een luxe editie kon worden gepubliceerd). 1

of

- Door 'wereldwijde handelscontacten, handelskapitalisme en het begin van een wereldeconomie' wilden kooplieden een zeeatlas hebben waarin ze konden tonen/bekijken welke reizen er werden gemaakt / waar de producten vandaan kwamen waarmee ze hun vermogen verdienden. 1

Opmerkingen

- *Als het antwoord bij de tweede deelvraag alleen een juist kenmerkend aspect bevat zonder uitleg, wordt geen scorepunt toegekend.*
- *Als het antwoord bij de tweede deelvraag ingaat op het vinden van juiste routes, wordt geen scorepunt toegekend (omdat deze Zee-atlas niet bedoeld was om mee te nemen).*

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De kolonist vraagt om goederen uit Engeland / schrijft dat ze zonder voorzieningen uit Engeland niet kunnen overleven, waaruit op te maken valt dat de kolonisten een tekort hebben aan levensmiddelen (waardoor ze contacten met de inheemse bevolking nodig hebben). 1
- De kolonist schrijft dat hij koeien had willen hebben / dat het land tegenvalt, waaruit blijkt dat hij landbouw wil bedrijven / een boerderij wil beginnen. 1
- Het Engelse bestuur streeft ernaar dat er meer kolonisten naar Amerika gaan / meer koloniën te stichten, zodat het niet wil dat brieven openbaar worden waaruit op te maken is dat het leven zwaar is (omdat dit bericht potentiële kolonisten zou afschrikken). 1

5 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord is:

Volgens historici stierf een groot deel van de inheemse bevolking aan ziektes die de kolonisten hadden meegebracht.

Opmerking

Als het antwoord ingaat op het doden van de inheemse bevolking door kolonisten (tijdens oorlog), wordt geen scorepunt toegekend (omdat de vraag gaat over de vreedzame beginfase).

6 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:

- De boodschap was dat Lodewijk XIV het centrum was van de macht / dat de adel moest gehoorzamen aan/afhankelijk was van de koning, 1
- wat blijkt uit (een van de volgende): 1
 - het gegeven dat om Lodewijk XIV heen wordt gedanst door de kinderen.
 - het zich verkleeden van Lodewijk XIV als de Romeinse zonnegod.

Opmerking

Alleen als het antwoord een juiste boodschap bevat, wordt 1 scorepunt toegekend aan een daarbij passende verwijzing naar deze geschiedenis.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:

- Het bestuur van de Republiek wil door het onderzoek een einde maken aan de verering van de non, om zo te voorkomen dat na 'de protestantse reformatie' het katholieke geloof zich verspreidt / het katholieke geloof (weer) invloed krijgt. 1
- De werkwijze van De Bils illustreert 'de wetenschappelijke revolutie', omdat hij (empirisch) onderzoek doet / omdat hij probeert aan te tonen of een bewering klopt. 1

Opmerking

Als het antwoord bij de tweede deelvraag alleen een juist kenmerkend aspect bevat zonder uitleg, wordt geen scorepunt toegekend.

8 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Catharina de Grote wil het idee over gelijkheid / over het afschaffen van de standenmaatschappij / meer (politieke) invloed van het volk / het petitierecht tegengaan, 1
- door te bevelen dat lijfeigenen/boeren die klagen over hun landheer moeten worden gestraft met de knoet / gedeporteerd moeten worden voor dwangarbeid voor het leven (in Siberië). 1
- Uit de bron valt op te maken dat veel onderdanen niet kunnen lezen/schrijven, omdat Catharina de Grote het nodig vindt het decreet te verspreiden door dit te laten voorlezen tijdens kerkdiensten (en niet via gedrukte publicaties) / ervan uitgaat dat de indieners van de petitie niet degenen zijn die ze schrijven. 1

Opmerking

Alleen als het antwoord bij de eerste deelvraag een juist verlicht idee bevat, wordt 1 scorepunt toegekend aan een daarbij passende verwijzing naar de bron.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

9 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Wilberforce wil de zorg wegnemen dat de werkzaamheden op de plantages stilvallen / dat er onvoldoende werkkrachten overblijven voor de plantages, 1
- door voor te stellen dat (een van de volgende): 1
 - andere middelen/machines worden ingezet.
 - er minder slaafgemaakten als bediende gaan werken.
- Wilberforce zet zich hiermee niet in voor de afschaffing van de slavernij / zoekt oplossingen om de slavernij te behouden na de afschaffing van de slavenhandel. 1

Opmerking

Alleen als het antwoord bij de eerste deelvraag een juiste zorg bevat die Wilberforce wil wegnemen, wordt 1 scorepunt toegekend aan een daarbij passende verwijzing naar de bron.

Moderne tijd

10 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Rechter Williams wil met deze hoge straf landarbeiders afschrikken zodat ze zich niet gaan verenigen/zodat ze geen eisen gaan stellen / rechter Williams wil er met de hoge straf voor zorgen dat landeigenaren kunnen doorgaan met lagere lonen betalen. 1
- De landarbeiders in de bron komen voor zichzelf op / eisen gelijke rechten door samen te werken/samen te staken tegen loonsverlaging (wat past bij 'de opkomst van emancipatiebewegingen'). 1
- Het protest tegen de hoge straf past bij het idee van Robert Owen dat arbeiders moeten (kunnen) strijden voor meer rechten / zich moeten (kunnen) verenigen in een vakbond. 1